

ที่ พร ๐๐๑๙.๒/ว๓๒๕๕

ศาลากลางจังหวัดแพร่
ถนนไชยบูรณ์ พร ๕๔๐๐๐

๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง การดำเนินงาน “น้อมนำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี สู่แผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน ปลูกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร” ระยะที่ ๒ สร้างวัฒนธรรมปลูกพืชผักประจำครัวเรือน

เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ

อ้างถึง หนังสือจังหวัดแพร่ ที่ พร ๐๐๑๙.๒/ว๑๗๗๔ ลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการดำเนินงานฯ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ กรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินการ“น้อมนำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี สู่แผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน ปลูกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร” โดยเน้นการพึ่งตนเองและสร้างความสามัคคีของคนในชุมชน เป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารในระดับครัวเรือน และลดรายจ่ายในการดำรงชีวิตของประชาชน สร้างรายได้ระยะสั้นทั้งในระดับครัวเรือนและระดับกลุ่มอาชีพ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน – ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ นั้น

กรมการพัฒนาชุมชน ได้กำหนดแนวทางขยายผลการดำเนินงาน “น้อมนำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี สู่แผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน ปลูกผักสวนครัว” ระยะที่ ๒ สร้างวัฒนธรรมปลูกพืชผักประจำครัวเรือน ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ วันที่ ๑ กรกฎาคม – ๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ จึงขอให้อำเภอมอบหมายให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดำเนินการ ดังนี้

๑. ดำเนินงาน “น้อมนำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี สู่แผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน ปลูกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร” ระยะที่ ๒ สร้างวัฒนธรรมปลูกพืชผักประจำครัวเรือน ตามแนวทางในสิ่งที่ส่งมาด้วย

๒. บูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วน โดยอาศัยศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยสนับสนุนสำคัญ

๓. กำกับติดตามการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ การดำเนินงานในระยะที่ ๒ สร้างวัฒนธรรมปลูกพืชผักประจำครัวเรือน ยังคงยึดหลักการดำเนินการในระยะที่ ๑ เป็นสำคัญ

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางกานต์เปรมปรีดิ์ ชิตานนท์)
ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
กลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชน
โทร./โทรสาร ๐-๕๔๕๑-๑๒๔๓

แนวทางการดำเนินงาน
"น้อมนำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี สู่แผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน ปลูกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร"
ระยะที่ ๒ สร้างวัฒนธรรมปลูกพืชผักประจำครัวเรือน

๑. หลักการและเหตุผล

กรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินการ "น้อมนำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี สู่แผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน ปลูกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร" โดยเน้นการพึ่งตนเองและสร้างความสามัคคีของคนในชุมชน เป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารในระดับครัวเรือน และลดรายจ่ายในการดำรงชีวิตของประชาชน สร้างรายได้ระยะสั้นทั้งในระดับครัวเรือนและระดับกลุ่มอาชีพ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน – ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

การดำเนินการดังกล่าวได้ทำให้ประชาชนในเขตชนบทและเขตเมืองตื่นตัวและปลูกผักสวนครัวในบริเวณที่อยู่อาศัย เกิดการเรียนรู้แนวทางการสร้างพื้นฐานความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชน เพื่อพึ่งตนเองที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงพระราชทานไว้ รวมทั้งแลกเปลี่ยน แบ่งปันความรู้ เมล็ดพันธุ์และผลผลิตระหว่างกัน

เพื่อให้ทางการดำเนินงาน "น้อมนำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี สู่แผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน ปลูกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร" เกิดความยั่งยืนและอำนวยประโยชน์แก่ประชาชนมากขึ้น กรมการพัฒนาชุมชนจึงกำหนดดำเนินงาน "น้อมนำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี สู่แผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน ปลูกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร" ระยะที่ ๒ สร้างวัฒนธรรมปลูกพืชผักประจำครัวเรือน

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๒ ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร ยกระดับโภชนาการ ส่งเสริมการเกษตรกรรมที่ยั่งยืน ขององค์การสหประชาชาติ และสร้างความมั่นคงทางอาหาร

๒.๒ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท และพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

๒.๓ เพื่อสร้างรายได้ และสร้างเสริมความรัก ความสามัคคี และการเกื้อกูลของคนในชุมชน/หมู่บ้าน

๓. เป้าหมาย

ดำเนินการทุกหมู่บ้านทุกครัวเรือนที่ร่วมดำเนินการในระยะที่ ๑

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม – ๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

๕. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

การดำเนินงานในระยะที่ ๒ สร้างวัฒนธรรมปลูกพืชผักประจำครัวเรือน ยังคงยึดหลักการดำเนินการในระยะที่ ๑ คือ ๑) จะพัฒนาใครเขาต้องเริ่มจากตัวเราก่อน ๒) ผู้นำต้องทำก่อน ๓) ผนึกกำลัง ตั้งระบบ ทำให้ครบวงจร ๔) ส่งเสริมการปลูกผักสวนครัวแบบเข้าถึงทุกครัวเรือน ๕) สร้างเครือข่ายขยายผล และมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ที่	กิจกรรม	วิธีการ/กลุ่มเป้าหมาย	การติดตามผล	วันส่งมอบความสำเร็จ
๑.	**ความต่อเนื่องคือพลัง**	ส่งเสริมการปลูกพืชผักที่ปลูกอยู่แล้วให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและปลูกพืชผักเพิ่มเติม ด้วยกระบวนการ ๕ ขั้นตอน ในระยะที่ ๑ โดยให้ชุดปฏิบัติการหมู่บ้าน (จัดตั้งไว้แล้วในระยะแรก) กระตุ้นให้ครัวเรือนในหมู่บ้านที่ดำเนินการในระยะที่ ๑ ดำเนินการ ดังนี้ - ปลูกผักอย่างน้อย ๑๐ ชนิด เน้นพืชผักที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย ๑. พืชผักสมุนไพรคู่บ้านคู่ชีวิต เช่น มะกรูด มะนาว ข่า ตะไคร้ ขมิ้น กระชาย กล้วย มะละกอ ฯลฯ ๒. พืชผักสวนครัวประจำครัวเรือนอื่นๆ - จัดตั้งหรือมอบหมายทีมขับเคลื่อน/ชุดปฏิบัติการหมู่บ้านรวบรวม/จัดหาเมล็ดพันธุ์ ถ่ายทอดความรู้ที่เกี่ยวข้องตามสมควร ทั้งนี้ให้เป็นการพึ่งตนเองของครัวเรือนและชุมชน - ครัวเรือนปลูกและดูแลพืชผักที่ตนเองเลือก - เลี้ยงปลาและเลี้ยงสัตว์ตามสภาพพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งอาหารโปรตีน	ปลูกพืชผักอย่างน้อย ๑๐ ชนิด	๒๘ ก.ค. ๒๕๖๓
๒.	**ทำเป็นบ้านสานเป็นกลุ่ม**	ส่งเสริมให้ทุกครัวเรือนปลูกพืชผักของตนเอง จะได้ผลผลิตผักเพียงพอสำหรับการบริโภค ในระยะที่ ๒ นี้ ควรส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มปลูกพืชผักประจำครัวเรือนเพื่อบริหารจัดการผลผลิตส่วนเกินให้มีมูลค่าเพิ่ม โดยพัฒนาการร่วมกับทีมปฏิบัติการดำเนินการ ดังนี้ - เชิญชวนให้ครัวเรือนรวมกลุ่มและปลูกพืชผักร่วมกัน เช่น มะนาว กล้วย มะละกอ ตะไคร้ ขิง ข่า มะกรูด เป็นต้น - ให้ความรู้การดูแลพืชผัก และปรับปรุงคุณภาพผลผลิต	- จำนวนสินค้า/ผลผลิตแปรรูป - จำนวนกลุ่มปลูกพืชผัก	๑๒ ส.ค. ๒๕๖๓

ที่	กิจกรรม	วิธีการ/กลุ่มเป้าหมาย	การติดตามผล	วันส่งมอบความสำเร็จ
		- รวมผลผลิตประเภทเดียวกันและนำไปจำหน่าย - แปรรูปผลผลิตพืชผักส่วนเกินให้เป็นสินค้า - พัฒนากลุ่มสู่กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งเชื่อมโยงกับบริษัทประชารัฐรักสามัคคีจังหวัดให้การสนับสนุนและพัฒนาการตลาด		
๓.	**ชุมชนสีเขียว เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม**	การปลูกพืชผักที่ดำเนินการในระยะแรกเป็นการปลูกพืชผักเพื่อบริโภคในครัวเรือน มุ่งเน้นให้ประชาชนได้บริโภคผักปลอดภัยไร้สารเคมีและยากำจัดศัตรูพืช จึงต้องสร้างจิตวิญญาณรักสิ่งแวดล้อมและสร้างชุมชนสีเขียว โดยสนับสนุนให้อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) ดำเนินการ ดังนี้ - จัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน โดยใช้ขยะในครัวเรือนทำเป็นปุ๋ยอินทรีย์ - ส่งเสริมการ “ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่” โดยให้ทุกครัวเรือนในหมู่บ้านใช้วัสดุเหลือใช้ในบ้านเป็นอุปกรณ์ปลูกผัก - จัดตั้งธนาคารขยะในหมู่บ้านเพื่อการคัดแยกขยะมูลฝอยและขายให้เป็นเงินทุนสำหรับดำเนินกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ในหมู่บ้าน โดยร่วมกับโรงเรียนในหมู่บ้านดำเนินการ และเน้นให้เด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มเป้าหมาย - สนับสนุนให้ อช./ผู้นำ อช. ประสานการทำงานกับ อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) และเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันแบบเครือข่าย และเป็นกลไกในการขับเคลื่อน	- จำนวนครัวเรือนที่ทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน	๒๐ ก.ย. ๒๕๖๓

ที่	กิจกรรม	วิธีการ/กลุ่มเป้าหมาย	การติดตามผล	วันส่งมอบความสำเร็จ
๔.	**จากวัฒนธรรมสู่นวัตกรรม**	เมื่อการปลูกผักและการบริโภคผักปลอดภัยเป็นวิถีชีวิต จึงต้องส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาหาร ได้แก่ - คิดค้นเมนูอาหารรักษ์สุขภาพ อาหารรักษ์โลก โดยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษาท้องถิ่น - จัดตลาดนัดสีเขียวเพื่อจำหน่ายผักปลอดภัยไร้สารเคมี และผลิตภัณฑ์/เมนูอาหารรักษ์สุขภาพ อาหารรักษ์โลก โดยร่วมกับ OTOP Trader บริษัทประชารัฐรักสามัคคีจังหวัด - ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาหารและของใช้ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน จากพืชผัก อาหารรักษ์สุขภาพ อาหารรักษ์โลก ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรพื้นบ้าน	- มีกิจกรรมเชิงนวัตกรรม เช่น เมนูอาหารรักษ์สุขภาพ อาหารรักษ์โลก ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรพื้นบ้าน เป็นต้น	๒๑ ต.ค. ๒๕๖๓
๕.	**ชุมชนเกื้อกูล เพิ่มพูนสามัคคี วิถีพอเพียง**	เพื่อให้ชุมชนสามารถดูแล ช่วยเหลือ และแบ่งปัน เกิดเป็นชุมชนเกื้อกูล โดย - จัดตั้งศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์ ประจำหมู่บ้าน/ชุมชน ทำหน้าที่รวบรวม คัดเลือก แลกเปลี่ยนและแบ่งปันเมล็ดพันธุ์ระหว่างกัน ตลอดจนจัดตั้งเป็นศูนย์พันธุ์พืชและศูนย์สมุนไพร ประจำหมู่บ้าน/ชุมชน - แบ่งปันผลผลิตให้ผู้ด้อยโอกาส คนชรา คนพิการ เด็ก สตรียากจน ผู้ประสบภัยพิบัติ	- มีกิจกรรมศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์	๕ ธ.ค. ๒๕๖๓

๖. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๖.๑ ร้อยละ ๙๐ ของครัวเรือนในหมู่บ้านปลูกพืชผักสวนครัวอย่างน้อยคนละ ๑๐ ชนิด

๖.๒ มีกลุ่ม ผลิต/แปรรูปหรือจำหน่ายพืชผักอย่างน้อยตำบลละ ๑ กลุ่ม

๖.๓ ร้อยละ ๙๐ ของครัวเรือนที่ปลูกพืชผักทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน

๖.๔ มีกิจกรรมเชิงนวัตกรรมอย่างน้อยตำบลละ ๑ กิจกรรม

๖.๕ มีศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์อย่างน้อยตำบลละ ๑ แห่ง

๗. การรายงานผล

รายงานความก้าวหน้าตามแบบรายงานที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม – ๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

สร้างวัฒนธรรมปลูกพืชผักสวนครัว

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

กระบวนงานการปลูกพืชผักสวนครัว ระยะที่ 2

ความต่อเนื่องคือพลัง 28 กรกฎาคม 2563

ส่งเสริมการปลูกพืชผักที่ปลูกอยู่แล้วให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และปลูกพืชผักเพิ่มเติมจากเดิม รวม 10 ชนิด

- ร้อยละ 90 ของครัวเรือนทั้งหมู่บ้านปลูกพืชผักอย่างน้อย 10 ชนิด

ทำเป็นบ้าน สานเป็นกลุ่ม 12 สิงหาคม 2563

ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มปลูกพืชผักประจำครัวเรือน เช่น มะนาว กล้วย มะละกอ เป็นต้น เพื่อบริหารจัดการผลผลิตส่วนเกินให้มีมูลค่าเพิ่ม

- มีกลุ่มผลิต/แปรรูป หรือจำหน่ายพืชผักอย่างน้อยตำบลละ 1 กลุ่ม

ชุมชนสีเขียว เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 20 กันยายน 2563

สร้างจิตวิญญาณรักสิ่งแวดล้อม และสร้างชุมชนสีเขียว

- ร้อยละ 90 ของครัวเรือนในหมู่บ้านทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน

จากวัฒนธรรม สู่นวัตกรรม 21 ตุลาคม 2563

ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาหาร และของใช้ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันจากพืชผัก อาหารรักษ์สุขภาพ อาหารรักษ์โลกผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรพื้นบ้าน

- กิจกรรมเชิงนวัตกรรมอย่างน้อยตำบลละ 1 กิจกรรม

ชุมชนเกื้อกูล เพิ่มพูนสามัคคี วิถีพอเพียง 5 ธันวาคม 2563

เกิดชุมชนเกื้อกูล สามารถดูแล ช่วยเหลือ และแบ่งปัน จัดตั้งศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์

- มีศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์อย่างน้อยตำบลละ 1 แห่ง

เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี 2565

Change for Good